

AJUNTAMENT D'ALGAIDA



CATÀLEG D'ELEMENTS I ESPAIS PROTEGITS D'ALGAIDA

MEMÒRIA JUSTIFICATIVA

febrer 2020

(V.AP2-02.2020)

Versió PDF:



marès

arquitectura, paisatge i territori

TAULA DE CONTINGUT

1.	INTRODUCCIÓ, CONCEPTE I CONSIDERACIONS GENERALS	6
2.	ANTECEDENTS	7
2.1	El catàleg i les Normes Subsidiàries	7
2.2	Regulació dels elements catalogats	7
3.	METODOLOGIA PER A LA REDACCIÓ DEL CATÀLEG	9
3.1	La transposició de la normativa del PTIM al catàleg	9
3.2	Categories, criteris de valoració i elements inclosos en el Catàleg	9
3.3	Graus de protecció	11
3.4	Codificació dels elements catalogats	11
3.5	Treball de camp	12
4.	DETERMINACIONS DEL PTIM	13
4.1	Protecció de centres històrics (Norma 46)	13
4.1.1	Centre històric d'Algaida	13
4.1.2	Centre històric de Pina	14
4.1.3	Centre històric de Randa	14
4.2	Catàlegs (Norma 47)	15
4.2.1	Elements (Apartat 1.a)	15
4.2.2	Grau de protecció (Apartat 1.b)	15
4.2.3	Fitxa individualitzada (Apartat 1.c)	15
4.2.4	Ubicació dels elements (Apartat 2)	16
4.2.5	BIC i altres (Apartat 3)	16
4.3	Elements etnològics (Norma 48)	16
4.3.1	Murs de pedra seca (apartat 1)	16
4.3.2	Marjades (apartat 2)	16
4.3.3	Fonts de mina i altres	16
4.3.4	Camins empedrats	16
4.4	Rutes d'interès cultural (Norma 49)	16
4.4.1	Definició de les rutes	16
4.4.2	Mesures de protecció	16
4.5	Rutes d'interès paisatgístic (Norma 50)	17
4.5.1	Definició de les rutes	17
5.	DOCUMENTS QUE CONFORMEN EL CATÀLEG	18
5.1	Contingut normatiu del catàleg	18
5.2	Contingut de les fitxes particularitzades	19
5.2.1	Descripció del contingut informatiu de la fitxa	19
5.2.2	Descripció del contingut normatiu de la fitxa	21
5.2.3	Descripció de la part gràfica i dels plànols	22
5.2.4	Tipus d'obres i intervencions	22
5.3	Contingut dels plànols d'ordenació	22
5.3.1	Cartografia emprada. Precisió, abast i fonament de les determinacions gràfiques	22
6.	RESUM DELS CRITERIS ADOPTATS	24
7.	AUTORIA TÈCNICA	26
ANNEX I:	RELACIÓ DE LES FITXES D'ELEMENTS CATALOGATS	27
ANNEX II.	BIBLIOGRAFIA I FONTS	36

1. INTRODUCCIÓ, CONCEPTE I CONSIDERACIONS GENERALS

El **Catàleg de Protecció del Patrimoni d'Algaida** (a partir d'aquí simplement *Catàleg*) és un document complementari de les Normes Subsidiàries de Planejament urbanístic (NS). Es redacta en desenvolupament del que disposa l'article 86 del Reglament de Planejament Urbanístic (R.D. 2159/1978) i d'acord amb el previst en el Capítol II del Títol V del PTI de Mallorca i en la Disposició Transitòria tercera de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, amb els següents termes:

1. Els ajuntaments de les Illes Balears que no disposin de Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric, aprovat definitivament, disposaran d'un termini màxim de dos anys, des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, per modificar els seus instruments de planejament general, amb la finalitat d'incloure-hi el Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric.
2. En el cas d'incomplir-se aquest termini de dos anys, la formació del Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric haurà de tramitar-se conjuntament amb la primera modificació o revisió de l'instrument de planejament general que es redacti.

La regulació de les actuacions que afectin a edificis o elements catalogats es recull a les Normes de Protecció, les quals formaran part de les Normes Urbanístiques de les NS.

Les directrius respecte del planejament general que emanen del PTIM, a fi i afecte de què els municipis garanteixin la protecció del seu propi patrimoni urbanístic, arquitectònic, etnològic i arqueològic, es base en:

- La delimitació dels nuclis antics.
- L'adaptació de condicions d'aprofitament urbanístic dels nuclis tradicionals a les característiques tipològiques existents.
- L'elaboració de catàlegs que garanteixin la preservació del patrimoni històric amb proteccions de caràcter urbanístic i ambiental.
- L'establiment d'una normativa estètica que garanteixi la continuïtat del paisatge urbà.

2. ANTECEDENTS

2.1 El catàleg i les Normes Subsidiàries

L'antecedent d'aquest Catàleg es troba en un primer document d'**Inventari d'Edificis i Elements Protegits** recollit en les Normes de Subsidiàries, aprovades per acord de la Comissió Insular d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Patrimoni Històric (CIOTUPH) del Consell Insular de Mallorca (CIM), en sessió celebrada el dia 22 de març de 2002 i publicades al BOIB NÚM. 46, de data 16-04-2002 (TR NNSS 20/05/05).

Així mateix L'Ajuntament d'Algaida va promoure a partir de l'any 2006 la redacció del **Catàleg de protecció del Patrimoni d'Algaida**. Es va dur a terme l'aprovació inicial en data de 16 de Novembre 2007 (BOIB NUM.175 de 24/11/2007) i l'aprovació provisional en data 15 de juliol de 2010.

Al desembre de 2012 l'ajuntament decideix encarregar al present equip redactor completar la tasca feta fins aleshores incloent a més de la **Redacció del Catàleg de protecció del Patrimoni d'Algaida** la seva **Adaptació al Pla Territorial Insular de Mallorca** (a partir d'aquí simplement PTIM), en la qual ens trobem en aquests moments.

Aquest catàleg s'integrarà al cos documental de les **Normes Subsidiàries** una vegada siguin adaptades al **Pla Territorial Insular de Mallorca**.

2.2 Regulació dels elements catalogats

El catàleg és un document en què es preveuen els béns com monuments, immobles o espais d'interès històric, artístic, arquitectònic, paleontològic, formacions geològiques i elements geomorfològics singulars, arqueològics, etnogràfics, ecològics o científics que, bé en funció de les seves característiques singulars o bé segons la legislació sectorial sobre béns de valor cultural de les Illes Balears, han de ser objecte de preservació, tot establint el grau de protecció adequada i els tipus d'intervenció que en cada cas s'hi permeten.

La regulació de la intervenció als edificis catalogats es fa a través de tres instruments de qualificació:

- a) la qualificació urbanística del sòl, pròpiament dita, així com les normes de protecció genèriques contingudes a les *Normes Urbanístiques* de les NS de Algaida;
- b) les *Normes de Protecció i Conservació del Patrimoni Catalogat* que s'inclouen en aquest Catàleg; i
- c) la regulació de protecció específica de cada element o edifici catalogat a través de les respectives *Fitxes d'element catalogat*.

El patrimoni catalogat ve regulat mitjançant una protecció individualitzada que apareix a la fitxa normativa particularitzada (**Fitxa d'element catalogat**) de cada immoble o element, i per una protecció genèrica que depèn del nivell de protecció assignat, el qual regula el tipus d'obres i intervencions, aprofitament, etc., que es pot realitzar.

La regulació de les actuacions que afectin a edificis o elements catalogats es recull a les Normes de Protecció, les quals formen part de les Normes Urbanístiques de les NS.

Pel que fa a la categoria de *Bé d'interès cultural* (BIC) i Bé catalogat (BC) que, posseeixen alguns dels elements catalogats, estan emparats per la Llei 12/1998 del Patrimoni Històric de les Illes Balears. En aquets casos, s'haurà d'aplicar la normativa més restrictiva.

3. METODOLOGIA PER A LA REDACCIÓ DEL CATÀLEG

La redacció del Catàleg es realitza en base a l'esquema metodològic que es descriu als següents apartats.

3.1 La transposició de la normativa del PTIM al catàleg

A fi i efecte d'adaptar-se als requeriments del PTIM s'ha procedit a realitzar una comprovació dels elements mitjançant el treball de camp i l'actualització gràfica, bibliogràfica i documental de cada element catalogat.

La incorporació de les directrius que emanen del PTIM, ha implicat:

- Establiment de les categories del catàleg a les que estableix el PTIM.
- Establiment de la protecció que estableix el PTIM

A més, s'ha estimat necessari fer les següents millores, correccions i modificacions respecte a l'inventari d'elements que inicialment disposava l'Ajuntament:

- Incorporació de nous elements a protegir, d'acord amb els estudis sectorials de protecció redactats pel Consell de Mallorca o que estan dipositats als departaments de Medi Ambient i Patrimoni Històric del Consell, com: *Catàleg de Tafones (2001)*, *Catàleg dels camins del terme municipal de Algaida (Fodesma, 1999)*.
- Incorporació de nous elements a protegir com a resultat del treball de camp i de documentació.
- Incorporació de tots els BIC i BC del terme de Algaida que estan inclosos al Registre Estatal de Béns Immobles. .
- Revisió, ampliació i reestructuració de la fitxa de catàleg.
- Revisió i actualització de la cartografia.
- Actualització fotogràfica.

3.2 Categories, criteris de valoració i elements inclosos en el Catàleg

S'ha revisat l'estructuració dels elements, adaptant-los a les categories que estableix el PTIM, introduint les categories amb l'objectiu de donar cabuda a tots els elements de diferent tipologia que integren valors singulars. Així doncs, cada un dels elements protegits ha estat codificat i estructurat d'acord amb les categories que contempla el PTIM.

Les determinacions del Pla Territorial de Mallorca referides a la catalogació d'elements a protegir vénen definides a la Norma 47. Catàlegs (ED) i a la Norma 48. Elements etnològics (ED).

Així doncs, en el catàleg adaptat, les diferents tipologies d'elements s'estructuren en les següents categories:

- **Arquitectura Civil**, amb el codi **AC** (cases urbanes i cases de possessió)
- **Arquitectura Religiosa**, amb el codi **AR** (església, oratori i cementiri)
- **Bé d'Interès Paisatgístic i Ambiental**, amb el codi **BA** (conjunts urbans)
- **Bé industrial**, amb el codi **BI**
- **Camins**, amb el codi **BC** (camins amb interès constructiu- FODESMA)
- **Bé Etnològic**, amb el codi **BE** (Fonts, síquies, cases de neu, sitges, forns de calç, porxos, sistemes hidràulics i altres).

- **Enginyeria civil**, amb el codi **EC** (ponts i molins)
- **Escultura monumental i religiosa**, amb el codi **ER**
- **Jaciment Arqueològic**, amb el codi **JA** (talaiots, coves, jaciments i altres)

Els criteris de valoració que s'han considerat en la redacció del catàleg han estat prou amplis i diversos per tal d'integrar en el catàleg els elements més importants i singulars del patrimoni immoble i ambiental del municipi. Així doncs, els criteris de valoració són:

- el valor històric
- el valor estètic
- el valor cultural
- el valor ambiental
- el valor urbanístic
- el valor d'ús
- el valor tècnic tradicional
- l'antiguitat, tot incloent els elements de les dues primeres dècades del segle XX
- l'autenticitat
- la singularitat
- el caràcter simbòlic

Així mateix, s'ha tengut en compte que el PTIM fa especial esment als béns etnològics i als béns d'interès paisatgístic i ambiental. En conseqüència, s'ha considerat amb cura la incorporació dels elements d'interès etnològic i d'interès paisatgístic i ambiental.

En aquest sentit, la informació necessària per a procedir a la catalogació, deriva de la inclusió de la informació sectorial existent en els estudis realitzats pel Departament de Medi Ambient i Natura del Consell de Mallorca sobre tafones, camins i camps marjats i en els diversos inventaris de béns etnològics.

La catalogació dels jaciments arqueològics s'ha basat en la recollida de les dades contingudes a la Carta Arqueològica de Mallorca. La informació s'ha completat amb les dades derivades de *Mallorca Arqueològica. Contribució a l'inventari de jaciments* redactat per J. Aranburu Zabala.

El resultat és un catàleg amb **383 elements protegits**, que es distribueixen proporcionalment en les següents categories:

CODI	Nº ELEMENTS	PERCENTATGE
AC	176	45,95%
AR	7	1,83%
BA	29	7,57%
BC	21	5,48%
BE	34	8,88%
BI	1	0,26%
EC	35	9,14%
EM	11	2,87%
JA	69	18,02%
Total elements	383	100,00%

Taula 1. Elements catalogats

Dels quals n'hi ha **214 situats en sòl rústic, 164 en sòl urbà i 5 no localitzats (segons carta arqueològica)**. Així mateix el nombre d'**elements BIC és de 53**.

3.3 Graus de protecció

El grau de protecció afecta a la zona delimitada a la planimetria. En sòl urbà és correspon amb la parcel·la o solar on s'ubica l'element catalogat i en sòl rústic a l'àrea delimitada a la planimetria.

S'estableixen tres nivells de protecció:

- **Protecció integral (A)**
- **Protecció parcial (B)**
- **Protecció ambiental (C)**

Els nivells de protecció **A, B i C**, corresponen als tres nivells o graus de protecció que defineix la norma 47.1.b del PTIM.

3.4 Codificació dels elements catalogats

Es proposa una ordenació de les fitxes de catàleg segons la categoria i el nivell de protecció.

El codi assignat a cada element catalogat està constituït per tres parts:

1. categoria
2. nombre d'ordre
3. nivell de protecció

CATEGORIA + NOMBRE CORRELATIU / **NIVELL DE PROTECCIÓ**

Categoria	Codi Categoria	Nombre d'ordre	Nivell de protecció	Exemple Codi
Arquitectura Civil	AC	N	A, B o C	AC01/B
Arquitectura Religiosa	AR	N	A, B o C	AR01/B
Bé d'Interès Paisatgístic i Ambiental	BA	N	A, B o C	BA01/C
Bé industrial	BI	N	A, B o C	BI01/A
Camins	BC	N	A, B o C	BC01/A
Bé Etnològic	BE	N	A, B o C	BE01/A
Enginyeria civil	EC	N	A, B o C	EC01/C
Escultura monumental i religiosa	ER	N	A, B o C	ER01/C
Jaciment Arqueològic	JA	N	A, B o C	JA01/A

Taula 2. Codis d'elements

Al plànols de localització de la fitxa l'element catalogat es delimita mitjançant un polígon de perímetre amb línia negra gruixuda i fons color vermellós, així mateix s'indica a sobre la codificació de l'element.

3.5 Delimitació dels elements catalogats

Es localitza i delimita cada un dels elements catalogats.

Com a base cartogràfica per la planimetria s'ha emprat la el MAPA TOPOGRÀFIC ILLES BALEARS (MTIB) en format vectorial de SITIBSA (escala de referència 1/1.000) pel sòl urbà i 1/5.000 pel sòl rústic.

La delimitació en sòl rústic es correspon a als límits propis de l'element catalogat.

La delimitació en sòl urbà es correspon a la parcel·la on s'ubica l'element catalogat tal i com estableix l'article 127. Determinacions del catàleg d'elements i espais protegits del Reglament general de la Llei 2/2014, de 25 de març, d'ordenació i ús del sòl, per a l'illa de Mallorca.

El grau de protecció afecta exclusivament a l'element catalogat i no a tota la parcel·la o solar on s'ubica l'esmentat element.

En alguns casos es delimita una zona de protecció al voltant de l'element catalogat, sempre que sigui possible es delimita sobre elements físics fàcilment reconeixibles.

3.6 Treball de camp

S'ha portat a terme un exhaustiu treball de camp per tal de comprovar i actualitzar gràficament cada element catalogat.

En el cas de no haver pogut accedir a un determinat element, s'ha especificat a l'apartat *Directrius d'intervenció* de la fitxa individualitzada que previ a la concessió de llicència d'obra major, serà prescriptiu un informe d'un tècnic competent en matèria de patrimoni per valorar i preservar els elements d'interès patrimonial.

4. DETERMINACIONS DEL PTIM

Les determinacions del Pla Territorial Insular de Mallorca referides a la catalogació d'elements a protegir vénen definides al CAPÍTOL II. PATRIMONI URBANÍSTIC I ARQUITECTÒNIC del Pla Territorial Insular de Mallorca.

L'actual catàleg d'elements protegits és un document que s'incorporarà a **les Normes Subsidiàries de Algaida**.

4.1 Protecció de centres històrics (Norma 46)

Es delimita gràficament en els plànols la zona de **Conjunt Històric d'Algaida, Pina i Randa** i es regula en l'article 16 de les Normes. Abasta l'àrea més rellevant pel que fa a la conservació patrimonial de tipologies tradicionals i a la persistència de trames urbanes originals.

4.1.1 Centre històric d'Algaida

L'origen del nucli poblacional d'Algaida se situa en el segle XIII, en època islàmica, quan formava part d'una alqueria, juntament amb Castellitx, Pina i Randa. El nucli d'Algaida es va consolidant en el segle XIV, però dependrà de la parròquia de Castellitx fins a principis del S XV. Gràcies al Llibre d'Inquisicions de la Cúria Reial de la Parròquia de Castellitx (1379) es pot reconstruir el primer nucli: la capella de Sant Joan; alguns carrers; la plaça de l'abeurada; la plaça de davant l'església; un celler; dues tavernes, i un molí de vent. Així, l'estructura urbana es va desenvolupant entorn a l'actual carrer del Bisbe, on s'aixeca l'església parroquial; carrer del Rei, on es troba la rectoria i l'actual Casa de la Vila; carrer Mesquida, on destaca la posada de Son Mesquida; carrer i placeta del Sitjar, topònim que deriva de l'antic sitjar de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, i l'antiga posada dels franciscans (es conserva escut dels Framenors en el número 15). Les cases s'aixequen en annexes, sense seguir una alineació prefixada i donant lloc a un petit nucli de carrers i carrerons, amb recorreguts irregulars o, inclús, en ziga-zaga, amb un espai més ampli constituït per la placeta que s'obra a la façana lateral de l'església parroquial. En el segle XVIII el nucli de població està consolidat. La referència històrica més precisa és el plànol de la vila de Jeroni de Berard del 1789. Durant el segle XIX, el nucli d'Algaida assoleix les característiques actuals. Forma un quadrat, amb carrers més amples i on es segueixen alineacions més regulars. Cada un dels angles està determinat per una carretera o camí important cap a les viles veïnes o que condueixen a possessions importants. Les creus de terme marquen encara els límits del conjunt urbà. Aquest es caracteritza per un tipus de construccions de cases populars, moltes amb estructura de paredat en verd, i algunes posades dels senyors de les possessions veïnes. Hi destaquen també, dins el centre delimitat, els molins de vent. Així, la delimitació del nucli històric correspon als següents carrers:

- La Plaça, situada a la part meridional del poble, i que fou ampliada en el segle XIX segons projecte de Pere d'Alcàntera Penya. Hi destaquen alguns edificis que estan inclosos en aquest catàleg.
- Carrer Cavallers. Hi destaquen: posada dels Munar de la Font (n. 4); posada de sa Serra (n.7); posada de Cabrera (n.16); Teatre Principal (1936) actualment magatzem, incorporat a un habitatge.
- Carrer de S'Aigua on hi destaquen: la posada de Son Reus, Creu den Massot (trasllada al lloc actual el 1842, abans al mig del carrer).
- Carrer de la Ribera: on hi destaquen cal Metge Jordi i el molí den Xina.
- Carrer Tanqueta: on hi destaca el molí de s'Aljub.

- Carrer de la Roca, on es poden veure casals característics de la puixança econòmica d'algunes famílies algaidines: can León, can Marc, can Delabau, cal Metge Verger, can Gi, ca Mossèn Guillem Puigserver, can Truc i can Real.
- C. de Sa Quarterada: creu , molí del Sant, molí des Mostatxet i Molí den Pau (1792) [tots apareixen representats al plànol de Berard]
- C. de la Unió: casa del pare Bartomeu Pou
- C. amargura fins al C. des Campet: al final, cantonada amb Cabrit i Bassa, hi ha el molí de sa Punta (1724). Final c. Amargura, creu des Colomer i pou (és l'únic pou exempt que hi ha en el nucli urbà; té una capella sobre quatre pilars rematats amb una coberta a quatre vessants).
- Carrer Nou, on hi destaca el molí den Boi
- Carrer Migdia
- Plaça de l'Esperança antiga peixeteria
- C. Sant Joan, amb la posada de Binicomprat.

4.1.2 Centre històric de Pina

El nucli de Pina es comença a formar al llarg del segle XVI. Durant la baixa edat mitjana només hi ha documentada l'existència d'una població dispersa, lligada a la presència de la font de Pina, el condicionament de la qual se situa cronològicament en època islàmica. En origen, l'agrupament de població presentava cases aïllades, sense alineació en carrers, sempre orientades a migjorn, amb carrera i corrals. Un altre element condicionant de l'estructura urbana ha estat l'existència de la possessió de Son Ribes, ara en el centre de la població. Finalment, la construcció de l'església en el segle XIX, és la que defineix el centre del poble i la configuració de la plaça major.

El nucli històric es caracteritza, en primer lloc, per la seva extensió, donat que integra la urbanització que es desenvolupà entorn les antigues cases disperses. En segon lloc, hi destaca el centre definit per l'església i la possessió de Son Ribes. En tercer lloc per la font, origen del poblament, que estableix el límit de creixement al sud-est. L'estructura urbana resultant es caracteritza per la definició de carrers al llarg dels camins procedents de les possessions dels voltants, que conflueixen al carrer Major o també al centre del nucli. En aquests carrers les cases no sempre estan alineades, donat que la seva construcció respon a necessitats agropecuàries més que urbanes; el factor condicionant de la construcció és l'orientació adequada, no l'alineació. Per la mateixa raó, es conserven en el nucli històric molts de carrerons en cul de sac.

Les construccions es caracteritzen, en general, per ser de paredat en verd, planta baixa i porxo i, com a màxim dos aiguavessos. Es conserven molts portals d'ingrés originals, d'arc rodó o rebaixat, encara que són evidents els casos en què aquells varen ser modificats. Altres construccions destacades en el nucli són els molins –dels que consta fitxa individual-. Front a l'arbitrària configuració d'alguns carrers, destaquen el carrer Major i el de Ramon Lull, en els que el tret principal és l'alineació d'habitatges amb semblants característiques descrites. Alguns passatges com el de Can Muntens, conserven el tipus de nucli constructiu pagès, amb carrera a davant i corral a la façana posterior o, inclús, lateral.

4.1.3 Centre històric de Randa

Els orígens del nucli de població de Randa se situen a la segona meitat del segle XIII, com a conseqüència de l'establiment d'unes terres de l'antiga alqueria islàmica de Randa. En el segle XVI hi havia una dotzena de cases habitades, i durant el segle posterior sembla que es varen configurar els carrers de l'Església i de Montuiri, a la confluència dels quals hi havia la plaça de la Font. La consolidació del nucli en el segle XVIII s'evidencia amb la construcció de l'església, al llarg de la segona meitat.

Així, el 1770 hi havia 74 cases i 372 habitants. El 1845 s'instal·là la creu de terme, a la confluència dels carrers de la Font, sa Creu i Ramon Llull. Al final del segle XIX, el nucli augmentà el nombre d'edificacions amb la construcció de les cases a la plaça de la Font.

L'estructura urbana del conjunt històric s'articula entorn els camins d'Algaida i de Montuiri, que donaran origen als carrers de l'Església i de Montuiri respectivament. L'expansió constructiva es veu condicionada pel recorregut de la Font de Randa, que dona lloc al carrer de la Font i delimita el carrer de l'Església. En la mateixa part de la Font, els terrenys de la possessió de son Gener han suposat també un límit clar a la urbanització de la zona meridional del nucli. Així, el creixement es produirà entre els dos primers carrers, donant lloc als carrers de sa Vileta i del Pare Munar. A partir del segle XVIII i, especialment, al llarg del XIX, el poble creix cap a l'est, en el coster del puig de Randa.

Quant a la configuració urbana destaca el fet que les cases s'aixequen amb retranquetjos regulars, per tal d'aconseguir una millor orientació i disposar de petites carreres. Així, l'alineació dentada és un dels aspectes singulars del conjunt de Randa.

Arquitectònicament, els immobles són habitatges unifamiliars, de planta baixa i pis, dos aiguavessos i teulada a doble vessant. Construïdes de paredat en verd, destaquen els portals d'ingrés rodons, dovellats amb marès. En molts immobles, figura la data de la construcció en la clau de volta de l'ingrés.

En la delimitació del conjunt històric s'integren els següents carrers:

- Carrer de l'Església
- Carrer de Montuiri
- Carrer de sa Vileta
- Carrer Pare Munar
- Carrer de Sa Font
- Carrer Tanqueta

4.2 Catàlegs (Norma 47)

4.2.1 Elements (Apartat 1.a)

S'han catalogat els elements inclosos dins les següents categories: jaciments arqueològics, arquitectura religiosa, escultura monumental religiosa i heràldica, arquitectura i enginyeria civil, arquitectura militar, béns etnològics, béns d'interès industrial i béns d'interès paisatgístic i ambiental, entenent com a tal no tan sols els espais amb valors naturals destacats (orografia, hidrografia, flora i fauna), sinó també tots aquells conjunts urbans (carrers, barris, etc.) amb unes característiques determinades que els confereixen una unitat valorable des d'un punt de vista etnològic, històric o social.

S'ha diferenciat en el grafisme entre elements i àmbits, entenent-se aquests darrers com a una zona o conjunt d'elements que queden recollits dins la categoria de béns d'interès paisatgístic i ambiental.

4.2.2 Grau de protecció (Apartat 1.b)

Els nivells de protecció del catàleg es reestructuren segons els tres nivells bàsics proposats pel PTIM en aquest apartat.

4.2.3 Fitxa individualitzada (Apartat 1.c)

Es reestructura la fitxa individualitzada per tal d'adaptar-se al contingut establert pel PTIM.

En els casos de nivell de **Protecció integral (A)** s'ha definit una zona de protecció al voltant de l'element catalogat, a fi de preservar el seu àmbit d'influència.

En referència als jaciments arqueològics, els plànols d'ordenació incorporen la delimitació dels elements, d'acord amb les característiques específiques de les fitxes del catàleg de béns i la delimitació aproximada de l'àmbit d'excavació, d'acord amb el contingut gràfic d'aquestes i del catàleg de patrimoni del Govern Balear. S'estarà en allò que disposa a les normes urbanístiques mentre no s'hagi delimitat específicament l'àmbit del jaciment per un tècnic especialista i la delimitació aprovada per l'administració competent en matèria de patrimoni històric.

4.2.4 Ubicació dels elements (Apartat 2)

La ubicació dels elements catalogats s'ha grafiat sobre la cartografia MTIB 2006.

4.2.5 BIC i altres (Apartat 3)

El catàleg recull tots els elements individuals declarats BIC i consigna a cada fitxa particularitzada aquesta protecció específica.

4.3 Elements etnològics (Norma 48)

4.3.1 Murs de pedra seca (apartat 1)

S'han catalogat els murs que delimiten amb camí o carretera que es consideren d'alt valor paisatgístic ambiental, s'han delimitat i descrit a la fitxa individualitzada.

4.3.2 Marjades (apartat 2)

S'han catalogat les àrees paisatgístiques formades per grups de marjades, s'han delimitat i descrit a la fitxa individualitzada.

4.3.3 Fonts de mina i altres

S'han catalogat les fonts de mina, els forns de calç, les cases de neu i les barraques, rotlls de sitja i forns de carboner, s'han delimitat i descrit a la fitxa individualitzada.

4.3.4 Camins empedrats

S'han catalogat els camins empedrats i s'han delimitat i descrit a la fitxa individualitzada. Altres elements d'interès etnològic

S'han catalogat els pous i rellotges de sol, s'han delimitat i descrit a la fitxa individualitzada.

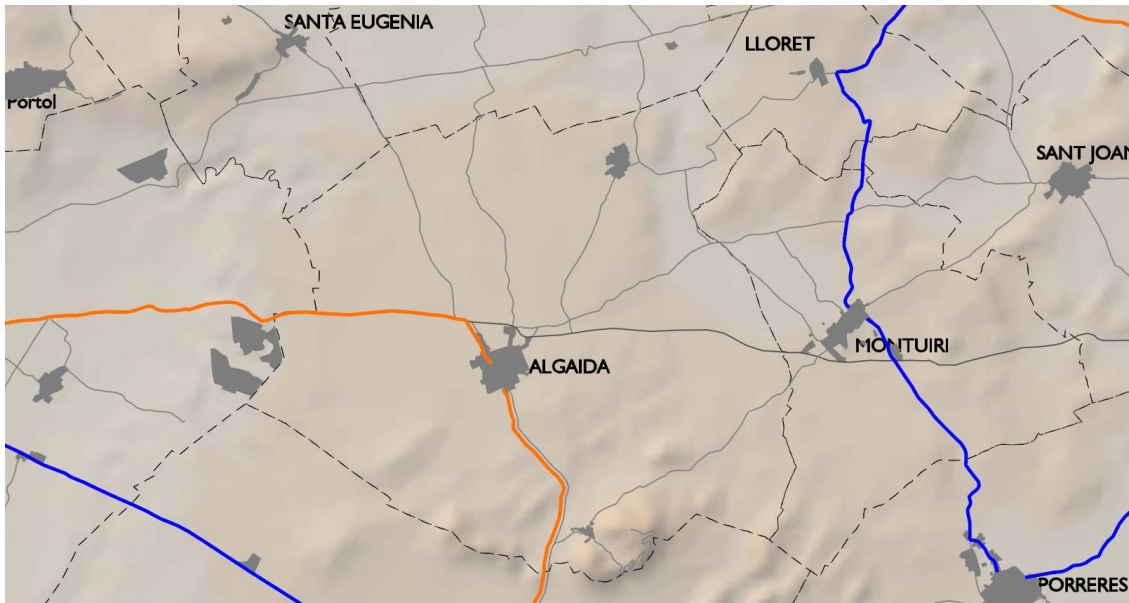
4.4 Rutes d'interès cultural (Norma 49)

4.4.1 Definició de les rutes

El PTIM preveu una ruta d'interès cultural que afecta al terme municipal d'Algaida, la **Ruta núm. 2 del Gòtic**, que discorre per la carretera Ma-15 des de Palma fins Algaida i després segueix per la PM-501 en direcció a Randa. Aquesta ruta té com objectiu difondre la realitat patrimonial, promoure la seva conservació i potenciar el seu coneixement i comprensió.

4.4.2 Mesures de protecció

El traçat d'aquesta ruta es recull als plànols del sòl rústic. Es preveu una zona de protecció al voltant de cada un dels elements que la constitueixen on es prohibeixen actuacions que puguin malmetre o perjudicar el patrimoni catalogat, les visuals, l'entorn o la qualitat paisatgística de la ruta, i a la vegada, mantenir-les en condicions de ser transitades i obertes al públic.



Imatge 1. Mapa de Rutes d'Interès cultural del PTIM

4.5 Rutes d'interès paisatgístic (Norma 50)

4.5.1 Definició de les rutes

El PTIM no preveu cap ruta d'interès paisatgístic que afecta al terme municipal de Algaida.

5. DOCUMENTS QUE CONFORMEN EL CATÀLEG

El catàleg està format per la següent documentació:

- Memòria Justificativa
 - Annex I. Relació de les fitxes d'elements catalogats
 - Annex II. Bibliografia i fonts.
- Normes
- Fitxes particularitzades
- Plànols d'ordenació

5.1 Contingut normatiu del catàleg

La regulació del catàleg s'estableix des de la fitxa particularitzada específica de cada element catalogat i des de la normativa general del catàleg, sense perjudici del compliment de totes aquelles altres normes del planejament que li siguin aplicables.

La regulació normativa de la fitxa particularitzada s'estableix als apartats denominats *Protecció de l'element* i *Zona de Protecció*. Aquests apartats contenen:

- El **nivell de protecció** de l'element catalogat
- La **protecció legal específica** corresponent a la declaració, al seu cas, de Bé d'interès Cultural (BIC) o Bé Catalogat (BC).
- La regulació d'**usos**, bé per definició concreta o bé per remissió a la norma general d'ús del catàleg.
- Les **directrius d'intervenció**
- Els **elements a conservar**
- La definició, si escau, d'una **zona de protecció** i la determinació de les limitacions que siguin aplicables.

Les Normes generals del catàleg inclouen:

- La definició de l'àmbit de catalogació.
- La definició de les categories de protecció.
- El tipus d'actuacions a realitzar als elements catalogats, detallant una gradació d'obres que seran compatibles o no segons el grau de protecció.
- La consideració de les intervencions preferents i de les intervencions admissibles, amb la seva regulació.
- La regulació de les zones de protecció.
- La normativa d'usos.
- Les condicions de parcel·lació de les finques amb àmbits catalogats.
- Les normes del règim de disciplina o del deure de conservació del patrimoni, així com els mecanismes per a la revisió i modificació del propi catàleg.

5.2 Contingut de les fitxes particularitzades

El document més específic del Catàleg és el conjunt de **Fitxes d'elements catalogats** de cada element protegit.

La informació inclosa en la fitxa és una primera aproximació al coneixement de l'element immoble. Com a tal, la seva funció és la de constituir la base per a la documentació més exhaustiva a realitzar en cada cas concret, en fase prèvia o simultània a les decisions d'intervenció. Aquesta documentació, com a mínim, s'ha de referir, per descripció i per avaluació històrica, ambiental i cultural, a tots i cada un dels punts descrits a la fitxa, i a totes aquelles parts no descrites a la fitxa per manca d'accessibilitat immediata.

Les directrius particulars d'intervenció s'han de considerar com a una guia per al disseny de la intervenció arquitectònica i per a la valoració cultural d'aquesta per part dels organismes que controlen la seva idoneïtat, a completar sempre per la documentació descrita al paràgraf anterior.

A les fitxes consta el nivell de protecció de cada element, que emana de les Normes de Protecció. Pels elements afectats per una normativa específica, aquesta es fa constar i és d'obligat compliment.

5.2.1 Descripció del contingut informatiu de la fitxa

Codi: El codi d'identificació de cada un dels elements identificats. En color vermell i situat a la dreta superior en cada una de pàgines de la fitxa.

1. Identificació espacial:

Municipi: Municipi on es localitza

Nucli/Àrea: Fa referència al nucli urbà o al predi o indret de sòl rústic on s'ubica l'element.

Carrer/plaça/camí: Les adreces duen els noms dels carrers o camins segons la retolació oficial o segons la tradició oral. Així mateix s'indica en lo possible el numero de casa, En el cas d'accés per camins que surten d'alguna carretera, només s'especifica el punt quilomètric de la carretera d'on surt el camí.

Parcel·la: En el cas d'emplaçament en sòl rústic s'indica la parcel·la i polígon

Polígon: En el cas d'emplaçament en sòl rústic s'indica la parcel·la i polígon

Coordenades UTM: Es determinen les coordenades UTM del centre geomètric aproximat de la planta de l'element catalogat.

Referència cadastral: Referència cadastral de la parcel·la i illeta on s'ubiquen en el cas de sòl urbà, i de parcel·la polígon en el cas de sòl rústic.

Urbà/rústic: Classificació urbanística del sòl

Plànol: Identificació del plànol de situació (full) on apareix amb més precisió i extensió la ubicació de l'element o àmbit catalogats.

Escala: Indica l'escala del plànol (1/1.000 per a sòl urbà i 1/5.000 per a sòl rústic).

2. Identificació de l'element:

Denominació: S'ha realitzat una primera aproximació històrica de l'element o àmbit, la qual cosa ha permès donar-ne nom a la majoria dels elements catalogats. Per això s'ha tingut en compte la tradició històrica i la tradició oral més o menys arrelada en el poble. Els noms s'han normalitzat al català amb algunes excepcions en què s'ha respectat l'ortografia del llinatge de la família propietària. S'ha donat prioritat al nom històric documentat perquè és important que la toponímia original no desaparegui de la memòria històrica del poble.

Categoria: **Arquitectura Civil (AC):** cases urbanes i cases pageses i de possessió. **Arquitectura Religiosa (AR):** església, oratoris i cementiri. **Béns d'Interès Paisatgístic i Ambiental (BA):** carrers i espais naturals. **Camins (BC):** (camins amb interès constructiu- FODESMA) **Béns Etnològics (BE):** fonts, síquies, rentadores, cases de neu, sitges, forns de calç, porxos, camins, sistemes hidràulics, ponts, tafones, molins i camps marjats. **Enginyeria Civil (EC):** ponts i altres, **Jaciments arqueològics (JA).**

Tipologia: Classificació dels elements en tipus d'acord amb certes analogies formals o funcionals estables

Ús: Forma en què s'utilitza o es fa servir l'element

Cronologia: Al igual que en el cas de l'autor, no sempre es pot establir la data d'una construcció amb precisió. A més, l'edificació actual és una suma de distintes aportacions d'èpoques diferents, per la qual cosa la data que es recull correspon a la més significativa o la que ha deixat la petjada més important en relació a l'aspecte actual.

Autoria: S'ha complimentat només en els casos que estan documentats segons la bibliografia i/o la memòria històrica popular. Com que en la majoria dels casos es tracta d'arquitectura popular, és molt difícil de conèixer el nom dels qui hi han intervingut.

Estil: Moviment artístic

3. Descripció de l'element:

Descripció: Conjunt d'informació referent a cada element catalogat

Bibliografia: Referències bibliogràfiques de l'element

4. Estat de conservació:

Descripció: Valoració l'estat actual de conservació de les diferents parts de l'element catalogat: conjunt, entorn/parcel·la, volumetria, estructura, façanes, cobertes, interiors, jardins/patis/clostra, i altres (aljubs, edificacions complementàries, etc.).

5. Protecció de l'element:

Nivell de protecció: Especifica la categoria de protecció aplicable (A, B o C).

Protecció legal específica: S'assenyalen, si n'hi ha, altres normatives de protecció d'aplicació específica a l'element catalogat (declaració com a BIC, jaciments inventariats, etc.).

Usos permesos: Usos que es podran ubicar a l'element segons la normativa

Directrius d'intervenció: Definició de les intervencions preferents i admissibles sobre l'element catalogat

Elements a conservar: Elements constructius que per les seves característiques s'han de conservar

6. Zona de protecció:

Descripció: En els casos de nivell de protecció integral, i en altres casos en els que s'ha considerat necessari, excepte en el cas de conjunts històrics, s'ha definit un entorn de protecció al voltant de l'element catalogat, a fi de preservar el seu àmbit d'influència

5.2.2 Descripció del contingut normatiu de la fitxa

És evident que les definicions de les obres possibles que afecten l'edifici en el seu conjunt (Restauració, Conservació, Reestructuració, etc.) no resulten tan adients quan s'han d'aplicar a elements concrets i més encara a les obres relacionades amb ells (p.ex.: les obres que es poden fer a l'entorn d'un objecte històric aïllat).

Tot i amb això, la definició del terme "Restauració" com a "obres amb la finalitat de reposar o retornar l'edifici a les seves característiques originals" ha de ser calibrada des de la perspectiva que un bon nombre d'edificis del centre urbà de Algaida constitueixen una espècie de palimpsest amb superposició de reformes d'importància diferent, mentre que els diferents elements tenen diferents graus de conservació i de compatibilitat entre ells.

D'altra banda els elements puntuals que figuren a la fitxa s'han d'entendre no tan sols com a objectes específics (p. ex.: llits d'escala, permòdol, arc, brancalada...) sinó també com a conjunts d'objectes (p. ex.: façana, pati...). Com aquests gairebé sempre agrupen objectes individuals de categoria diferent, cal incloure-hi també conceptes més bé genèrics, com és ara "Pauta constructiva" (d'un determinat tipus o estil arquitectònic), "Pauta arquitectònica", "Ambient", etc. (més endavant s'acompanya un recull del lèxic unificat referit a elements constructius i arquitectònics, qualificatius i directrius particulars).

El contingut normatiu de la fitxa es redueix a dos vessants:

1. La remissió al nivell de protecció genèrica que correspon a l'element catalogat.
2. Les determinacions específiques i particularitzades que es contenen en un apartat específic.

Les especificacions particulars de la fitxa són una sèrie de directrius encaminades a ser una eina per als tècnics de l'Ajuntament i també per als arquitectes i altres tècnics interventors en el Patrimoni, per què aquesta intervenció sigui feta de la manera més adequada possible.

S'ha de tenir en compte que, quan s'intervé en un edifici catalogat, s'ha de fer amb les següents premisses o **directrius d'intervenció genèriques**:

1. El coneixement de les característiques tipològiques i estilístiques bàsiques que li donen el seu valor patrimonial i que constitueixen la seva personalitat.
2. Salvaguarda dels elements que confereixen el seu valor patrimonial.

3. La unitarietat de la intervenció: una intervenció no s'ha de convertir en un collage d'estils recuperats ni ha de prescindir de cap element que compongui l'estil bàsic que defineix l'edifici.
4. Jerarquització de la intervenció, que apareix en aquells casos en què es vol donar un èmfasi molt especial a la característica més important que personifica un tipus determinat.
5. La intervenció ha de dignificar encara més l'edifici, no restar-li valor patrimonial; per tant, l'execució ha d'estar feta amb les tècniques adequades, amb els materials apropiats i per les persones més indicades.
6. Finalment, cada edifici ha tingut al llarg de la seva història una sèrie d'intervencions ja fetes que en general compliquen, distorsionen i fan perdre el seu valor. Sabent com n'és de complicat, de recuperar l'estat original, les intervencions han de ser susceptibles de millorar l'edifici actual.

5.2.3 Descripció de la part gràfica i dels plànols

Informació fotogràfica. Totes les fitxes van acompanyades de les corresponents fotografies digitals en color.

Plànols de situació. El Catàleg va acompanyat dels plànols d'emplaçament sobre la cartografia MTIB, on s'ha assenyalat l'emplaçament de cada element catalogat, de forma més precisa en sòl urbà (escala 1/1.000) que en sòl rústic (1/5.000). En cada fitxa s'inclou una reproducció parcial del plànol de situació amb la delimitació de l'element i l'entorn immediat de l'element catalogat.

5.2.4 Tipus d'obres i intervencions

Les obres a realitzar en els immobles existents poden variar en ordre creixent del seu nivell d'intervenció transformadora de l'edifici o immoble original i venen definides a l'art. 7. Tipus d'obres i intervencions.

5.3 Contingut dels plànols d'ordenació

En el treball ha estat imprescindible la revisió de la localització cartogràfica dels elements. S'han detectat moltes errades en la de la cartografia urbana i també en la localització dels elements en sòl rústic, fonamentalment els béns etnològics i dels jaciments arqueològics.

S'han replantejant tots els elements catalogats sobre la nova cartografia MTIB 2006 (escala 1/5.000, pels elements ubicats a sòl rústic, i 1/1.000 pels elements situats a sòl urbà). Les fitxes inclouen un plànol amb la ubicació de l'element sobre la cartografia, amb les coordenades UTM del punt central (centre de gravetat de la seva planta).

5.3.1 Cartografia emprada. Precisió, abast i fonament de les determinacions gràfiques

Com a base cartogràfica per la planimetria s'ha emprat la el MAPA TOPOGRÀFIC ILLES BALEARS (MTIB) vectorial de SITIBSA (escala de referència 1/1.000) pel sòl urbà i 1/5.000 pel sòl rústic.

La cartografia utilitzada (MTB 2006) procedeix de les restitucions de fotografies aèries ortogonals, amb escales de referència nominals d'1/5.000 (per a tot el terme municipal) i 1/1.000 per al sòl urbà. Per sobre d'aquestes escales es perd proporcionalment la precisió esperable de la cartografia i ha de tenir-se present l'augment del marge d'error corresponent.

Tota la cartografia està georeferenciada segons las especificacions de SITIBSA, i utilitza la projecció geogràfica ETRS89.

Las escales que s'indiquen en els plànols corresponen a les que es representen sobre el paper però, donat el caràcter digital de tota la documentació gràfica, pot ésser reproduïda amb escales i formats variables.

L'escala de la representació sobre paper és d'1/1.000 per al sòl urbà i 1/5.000 per a sòl rústic. Referides a les escales nominals de la cartografia, en l'execució d'aquesta redacció no s'han d'admetre diferències superiors a l'1% en mesuraments lineals, o del 2%, en les superficials respecte a les derivades del propi grafisme dels seus plànols.

Totes les manipulacions necessàries per a l'elaboració del present document han estat elaborades per l'equip redactor que, en cap cas, ha alterat la base cartogràfica.

Les bases cartogràfiques utilitzades es presenten a la següent taula:

PLÀNOL	ESCALA	CAPA	FONT	ESCALA FONT
SÒL URBÀ	1:1000	mtib_1000	MTIB 2006 - SITIBSA	1:1000
		toponimia_1000	MTIB 2006 - SITIBSA	1:1000
		fulls_5000	Elaboració pròpia	1:1000
		carreteres	MTIB 2006 - SITIBSA	1:1000
		torrents	DG de Recursos Hídrics	1:5000
		limit_municipal	MTIB 2006 - SITIBSA	1:5000
		limit_urba	NS adaptades al PTI	1:1000
		Catàleg	Elaboració pròpia	1:1000
		Zona de protecció	Elaboració pròpia	1:1000
SÒL RÚSTIC	1:5000	MTIB_5000	MTIB 2006 - SITIBSA	1:5000
		Toponimia_5000	MTIB 2006 - SITIBSA	1:5000
		fulls_5000	Elaboració pròpia	1:5000
		carreteres	MTIB 2006 - SITIBSA	1:5000
		torrents	DG de Recursos Hídrics	1:5000
		limit_municipal	MTIB 2006 - SITIBSA	1:5000
		limit_urba	NS adaptades al PTI	1:5000
		sòl rústic	NS adaptades al PTI	1:5000
		Camins catalogats	Catàleg de camins del Consell de Mallorca	1:5000
		pedra_sec	Departament de pedra en sec del Consell de Mallorca	1:5000
		pedra_sec_buffer	Elaboració pròpia a partir de la ruta de Pedra en sec	1:5000
		Ruta_barroc	Elaboració pròpia a partir del MTIB 2006	1:5000
		Catàleg	Elaboració pròpia	1:5000
		Zona de protecció	Elaboració pròpia	1:5000

Taula 3. Bases cartogràfiques

6. RESUM DELS CRITERIS ADOPTATS

S'inclou en aquest apartat una relació de les principals modificacions que s'han portat a terme respecte al document d'aprovació provisional en data 15 de juliol de 2010:

1. S'ha adoptat un nou format de fitxa dels element catalogats adaptada al PTIM.
2. S'ha redactat un document de Normativa que no existia, adaptada al PTIM.
3. S'ha redactat un nou document de Memòria Justificativa, adaptada al PTIM
4. S'ha ajustat de la cartografia del planejament a la cartografia de base MTIB 1:1.000 (urbà) i 1:5.000 (rústic) de SITIBSA, criteri adoptat per les diferents administracions i organismes supramunicipals.
5. S'han delimitat de nou tots els elements catalogats, be per adaptar-los a la nova cartografia, be per errors de localització o be per noves delimitacions.
6. S'ha revisat cada un dels elements del catàleg, per tal d'actualitzar la informació. En els elements que s'ha considerat convenient, s'han actualitzat les fotografies. S'ha posat especial atenció a aquells elements que, durant la redacció de l'anterior catàleg estaven en obres, per tal de determinar les noves directrius d'intervenció i els elements a conservar una vegada finalitzades.
7. S'han introduït al catàleg nous elements amb la categoria Bé d'interès Ambiental i Paisatgístic, prevista al PTIM. Aquesta categoria ha resultat especialment útil en els nuclis urbans de Pina i Randa, que per les seves característiques en l'agrupament urbà, alguns grups d'elements amb entitat a nivell arquitectònic i que conformen conjunts clarament delimitats, no poden quedar inclosos en el nucli històric, tot i que tenen orígens històrics semblants.
8. El document que es presenta inclou un total de 383 elements catalogats, la qual cosa ha implicat la inclusió de 176 nous elements amb interès patrimonial.
9. En compliment de la normativa vigent, s'han inclòs al catàleg els béns d'interès cultural, que poden estar afectats per la normativa urbanística.
10. S'han tret del catàleg cinc elements que no presenten interès patrimonial. Són els següents:
 - CU-30: el document d'aprovació provisional inclou l'element CU-30 (Algaida). A la fitxa proposen descatalogar. Per tant, no s'inclou al catàleg per a la seva aprovació inicial.
 - CU-32 (Pina): el document d'aprovació provisional inclou aquest element i a la fitxa es proposa la seva descatalogació. Per tant, no s'inclou al catàleg per a la seva aprovació inicial.
 - JA22. Es treu del catàleg perquè la seva inclusió a la Carta Arqueològica sembla que es deu a una confusió amb el jaciment 3/31. Així s'indica al catàleg antic.
 - AC02: el document d'aprovació provisional inclou aquest element i a la fitxa es proposa la seva descatalogació. Per tant, no s'inclou al catàleg per a la seva aprovació inicial.
11. S'han delimitat els nuclis històrics d'Algaida, de Randa i de Pina

12. S'ha eliminat la fitxa JA22 - Jaciment 3/36 del Pol. 21 Par. 193 perquè és una errada de la Carta Arqueològica.
13. S'han definit noves zones de protecció a les fitxes:
14. S'han revisat els catàlegs i inventaris elaborats per les diferents institucions i organismes, per tal de localitzar tots els elements immobles del municipi d'Algaida que, pel seu destacat interès patrimonial, haurien d'integrar-se al catàleg. S'han revisat:
- Catàleg de Camins
 - Pous
 - Molins de Vent Tafona
 - Creus de terme
 - Carta Arqueològica
 - Ca Ses Monges de Pina: AC93
 - Son Sastre Vell: les cases de Son Sastre estan incloses en el catàleg a través de la fitxa Son Sastre Vell-Jaciment 3/03. Donat que la natura de cada un dels elements és diferent, i com a conseqüència del valor patrimonial de les cases, s'ha elaborat una fitxa específica per a la catalogació de les cases: AC94
 - JA24: no és BIC; s'elimina l'errada de la fitxa antiga.
 - JA22: eliminada del catàleg perquè és una errada.
 - JA32: no té localització, és un jaciment desaparegut.

7. AUTORIA TÈCNICA

La responsabilitat tècnica en la coordinació, redacció i producció del Catàleg Municipal del Patrimoni Històric corresponen a:

- **Jaume Luis Salas**, arquitecte
- **Júlia Roman Quetgles**, tècnica de patrimoni

Algaida, febrer 2020

Per l'equip redactor,

Sgt: **Jaume Luis Salas**
arquitecte

ANNEX I: RELACIÓ DE LES FITXES D'ELEMENTS CATALOGATS

Llistat d'elements catalogats ordenat per codi:

CODI	DENOMINACIÓ	SÒL	LOCALITZACIÓ	POLIGON	PARCEL·LA	NIVELL	BIC
AC001/B	Son Ribes	URBÀ	C/ De la Mare de Deu,1			B	
AC002/B	Hostal d'En Carut	RÚSTIC		26	278	B	
AC003/B	Son Corró	RÚSTIC		22	764	B	
AC004/B	Son Mora Vell	RÚSTIC		04	036	B	
AC005/B	Son Pujol Vell	RÚSTIC		03	158	B	
AC006/B	Son Llubí	RÚSTIC		08	357- 568	B	
AC007/B	Son Llubinet	RÚSTIC		08	399	B	
AC008/B-A	Son Coll Vell	RÚSTIC		19	372	B-A	BIC
AC009/B-A	Son Perot	RÚSTIC		22	725	B-A	BIC
AC010/B	Son Cervera	RÚSTIC		22	292	B	
AC011/B	Son Real	RÚSTIC		06	065	B	
AC012/B	Son Barceló	RÚSTIC		17	151	B	
AC013/A	Son Maig	RÚSTIC		17	126	A	
AC014/A	Son Reus Vell	RÚSTIC		28	153	A	BIC
AC015/A	Son Mesquida Vell	RÚSTIC		28	292 - 023	A	BIC
AC016/B	Cabrera	RÚSTIC		28	266	B	
AC017/B-A	Son Maiol	RÚSTIC		20	838	B-A	BIC
AC018/A	Marina Vell	RÚSTIC		07	091	A	
AC019/A	Son Agustí	RÚSTIC		13	223	A	
AC020/B	Son Verdera	RÚSTIC		12	330	B	
AC021/B-A	Binicomprat	RÚSTIC		24	122	B-A	
AC022/A	Castellitx de la Pau	RÚSTIC		27	002	A	
AC023/A	Son Coll Nou	RÚSTIC		19	372	A	
AC024/B	Sa Mata Nova	RÚSTIC		14	272	B	
AC025/B	Son Trobat	RÚSTIC		14	197	B	
AC026/C	Son Canals	RÚSTIC		13	061	C	
AC027/A	Punxuat	RÚSTIC		13	002	A	BIC
AC028/B	Son Puigserver	RÚSTIC		13	312	B	
AC029/A	Son Veny	RÚSTIC		10	9000 - 366 - 372	B	
AC030/B-A	Son Reus de Randa	RÚSTIC		25	9000	B-A	BIC
AC031/B	Son Romaguera	RÚSTIC		25	194	B	
AC032/A	Albenya	RÚSTIC		25	001	A	BIC
AC033/B	Antiga estació de tren	RÚSTIC		26	9001	B	
AC034/B	Son Calet	RÚSTIC		25	148	B	
AC035/B	Cas Brau	RÚSTIC		06	069	B	
AC036/B	Ca Madó Matgina de Son Maig	RÚSTIC		08	579 - 562 - 449	B	
AC037/B	Ca l'amo Pere de Son Maig	RÚSTIC		08	449 - 480	B	
AC038/B	Sa Torre d'en Calina	RÚSTIC		06	091	B	
AC039/B	Sa Torre Vella	RÚSTIC		23	433	B	
AC040/B	Sa Serra	RÚSTIC		13	297 - 303	B	
AC041/B	Son Vermell	RÚSTIC		13	142	B	
AC042/B	Ses Cases de Treurer	RÚSTIC		24	316	B	

AC043/A	Ses Cases de Son Gener	RÚSTIC		25	144	A
AC044/B	Son Viroto	RÚSTIC		17	010	B
AC045/A	Pola	RÚSTIC		11	305	A
AC046/B	Malesherbes	RÚSTIC		20	771	B
AC047/A	Castellitx de'n Barra d'Or	RÚSTIC		27	001	A
AC048/B	S'Hereditat	RÚSTIC		10	312	B
AC049/B	Son Moll Nou	RÚSTIC		08	347 - 559	B
AC050/B	Can Montblanc	URBÀ	C/ Tanqueta, 53			B
AC051/C	Casa natal del Pare Pou	URBÀ	C/ De la Unió, 6			C
AC052/A	Can Ballester	URBÀ	C/ De la Victòria, 4			A
AC053/B	Can Sant	URBÀ	Sa Plaça, 17			B
AC054/C	Can Reus	URBÀ	C/ Pare Bartolomé Pou, 1			C
AC055/B	Can Ruiz	URBÀ	C/ Aigua, 9			B
AC056/B	Can Mulet Petit	URBÀ	C/ De la Ribera, 1			B BIC
AC057/C	Can Bodegó	URBÀ	C/ De la Ribera, 3			C
AC058/B	Ca's Metge Jordi	URBÀ	C/ De la Ribera, 24			B
AC059/B-A	Son Roca	URBÀ	C/ De s'Aigua, 21			B-A BIC
AC060/C	Ca'l Bisbe	URBÀ	C/ Bisbe, 4			C
AC061/B-A	Posada dels Munar de la Font	URBÀ	C/ Des Cavallers, 4-6			B-A BIC
AC062/C-A	Ca n'Armengol	URBÀ	C/ Des Cavallers, 7			C-A BIC
AC063/B	Can Munar	URBÀ	C/ Del Rei, 2			B
AC064/C	Can Roca	URBÀ	C/ De la Unió, 2-4			C
AC065/B	Ca's Capellà Pollo	URBÀ	C/ De la Victòria, 6-8			B
AC066/B	Cas Menescal	URBÀ	C/ De l'Amargura, 1			B
AC067/B	Son Pelat	URBÀ	C/ Des Colomer, 5			B
AC068/B	Ca Na Juliana / Cas Pagès	URBÀ	C/ De la Victòria, 13			B
AC069/B	Es Cellar de Can Borràs	URBÀ	C/ De la Victòria, 11			B
AC070/B	Ca sa Senyoreta Gina	URBÀ	C/ De l'Esperança, 3			B
AC071/C	Can Roca	URBÀ	C/ De l'Esperança, 8			C
AC072/B-A	Posada de Binicomprat o Can Fiol	URBÀ	C/ De Sant Joan, 2			B-A BIC
AC073/B	Can Mulet Gran	URBÀ	Sa Plaça, 6			B
AC074/B-A	Posada de Cabrera	URBÀ	C/ Des Cavallers, 16			B-A BIC
AC075/B	Can Gi	URBÀ	C/ De la Roca, 72			B
AC076/B	Cas Metge Verger	URBÀ	C/ De la Roca, 52			B
AC077/B	Can Ferrer	URBÀ	C/ De la Victòria, 2			B
AC078/B	Rectoria	URBÀ	C/ Del Rei, 1			B
AC079/B	Hostal d'en Tugores	RÚSTIC	Cra. Manacor Km 21	18	9000	B
AC080/B	Es cup de Can Verd	URBÀ	C/ Major, 17			B
AC081/B	Son Sastre Vell	RÚSTIC		11	351	B
AC082/B	Son Gorreu	URBÀ	Plaça, 5			B
AC083/B	Ca ses Julianes	URBÀ	C/ Mesquida, 6			B
AC084/B	Ca l'amo en Ramon	URBÀ	C/ Mesquida, 4			B
AC085/C	Can Mulet o Bar Ca'n Mulet	URBÀ	Sa Plaça, 7			C
AC086/C	Cases de l'Hort de Son Ribes de Pina	URBÀ	C/ De Sineu, 25			C
AC087/B-A	Casa de la Vila	URBÀ	C/ Del Rei, 6			B-A BIC
AC088/C	Hostal d'En Mateu	RÚSTIC	Ctra. Ma-3131	18	133	C
AC089/C	Ca n'Esteve	URBÀ	Sa Plaça, 8			C
AC090/B	Ca Na Mena/S'Acadèmia	URBÀ	Sa Plaça, 11			B

AC091/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Beata Catalina, 2	C
AC092/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De Sant Joan, 6	C
AC093/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Cavallers, 19	C
AC094/B-A	Quarter de la Guàrdia Civil	URBÀ	C/ Des Cavallers, 22	B-A
AC095/B	Casal vilatà	URBÀ	C/ Del Bisbe, 6	B
AC096/B		URBÀ	C/ Del Bisbe, 8	B
AC097/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Victòria, 5	B
AC098/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Victòria, 12	C
AC099/B	Casa de Guillem Oliver	URBÀ	C/ De l'Església, 3	B
AC100/B	Finca vilatana	URBÀ	C/ De l'Església, 4	B
AC101/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De l'Església, 12	C
AC102/C		URBÀ	C/ De l'Església, 16	C
AC103/B	Posada de sa Torre	URBÀ	C/ De l'Església, 17	B
AC104/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De l'Església, 25	B
AC105/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Del Laberint, 13	C
AC106/B	Convent de les germanes Agustines	URBÀ	C/ Del Laberint, 12	B
AC107/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sitjar, 5	C
AC108/A	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sitjar, 8-C/ Mesquida, 3	A
AC109/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sitjar, 10	B
AC110/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sitjar, 13	C
AC111/B-A	Antiga posasa dels Framenors_I	URBÀ	C/ Des Sitjar, 15	B-A
AC112/B	Antiga posasa dels Framenors_II	URBÀ	C/ Des Sitjar, 17	B
AC113/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Colomer, 14	C
AC114/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Colomer, 40	C
AC115/C	Casa en cantonada	URBÀ	C/ Des Sol, 2	C
AC116/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sol, 60	C
AC117/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sol, 82	C
AC118/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Des Sol, 84	C
AC119/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De l'Amargura, 11	B
AC120/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Ribera, 5	C
AC121/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Ribera, 19	C
AC122/B	Ca's Metge Jordi	URBÀ	C/ De la Ribera, 22	B
AC123/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Ribera, 23	C
AC124/C	Casa popular	URBÀ	C/ De sa Tanqueta, 26	C
AC125/B	Casa popular	URBÀ	C/ De sa Tanqueta, 28	B
AC126/B	Villa Isabel	URBÀ	C/ De sa Tanqueta, 32	B
AC127/C	Casa popular	URBÀ	C/ De sa Tanqueta, 65	C
AC128/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Roca, 19	B
AC129/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Roca, 28	B
AC130/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Roca, 32	B
AC131/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De s'Aigua, 6 i 8	C
AC132/B	Can Romaguera	URBÀ	C/ De s'Aigua, 12	B
AC133/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De S'Aigua, 14	C
AC134/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De s'Aigua, 24	C
AC135/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De s'Aigua, 26	C
AC136/C	Casa vilatana	URBÀ	Carreró C/Aigua, 15	C
AC137/B	Can Roig	URBÀ	C/ De sa Quarterada, 54	B
AC138/B	Casa unifamiliar	URBÀ	C/ De sa Quarterada, 56	B

AC139/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Unió, 21				B
AC140/C	Construcció auxiliar	URBÀ	C/ De la Unió, entre 4 i 6				C
AC141/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Campet, 33				C
AC142/B	Es Rafalet	RÚSTIC		03	072		B
AC143/B	Casa popular	URBÀ	C/ De Palma, 34				B
AC144/B	Casa popular	URBÀ	C/ De Palma, 118	23	315		B
AC145/C	Casa popular	URBÀ	C/ De Palma, 153	23	581		C
AC146/C	Casa popular	URBÀ	C/ Can Carrintar, 18				C
AC147/C	Casa popular	URBÀ	C/ Can Carrintar, 20				C
AC148/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De l'Església, 20-22				B
AC149/C-A	Escoles d'Algaida	URBÀ	C/				C-A
AC150/C	Ca sa tia Bàrbara	URBÀ	C/ Tanqueta, 1				C
AC151/C	Can Mon	URBÀ	C/ Tanqueta, 7				C
AC152/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ Tanqueta, 11				B
AC153/C	Cas Ferrer	URBÀ	C/ De Montuiri, 5				C
AC154/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De Montuiri, 9				C
AC155/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ Ramon Lull, 4				C
AC156/C	Can Tianet	URBÀ	C/ Pare Munar, 2				C
AC157/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Font, 7				C
AC158/C	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Creu, 3				C
AC159/B	Casa vilatana	URBÀ	C/ De la Creu, 7				B
AC160/B	Ca na Pereta Quefe	URBÀ	C/ Ramon Lull, 27				B
AC161/B	Cas Capellà de Son Ribes	URBÀ	C/ Germans Fundadors, 2				B
AC162/B	Cas Cabrer/Cas Fuster	URBÀ	C/ Germans Fundadors, 3				B
AC163/B	Cementiri Municipal de Pina	RÚSTIC	Cementiri	21	252		B
AC164/B	Rectoria de Randa	URBÀ	C/ De l'Església, 30				B
AC165/A	Sa Mata Escrita	RÚSTIC		14	206		A
AC166/B	S'Arboçar	RÚSTIC		15	086		B
AC167/C	Son Alegre	RÚSTIC		24	102		C
AC168/C	Son Bou	RÚSTIC		21	089		C
AC169/B	Finca vilatana	URBÀ	C/ De l'Església, 6		11		B
AC170/B	Son Lluc	RÚSTIC		05	225		B
AC171/C	Son Mesquida Nou	RÚSTIC		28	003		C
AC172/B	Son Miquelet	RÚSTIC		11	148		B
AC173/B	Son Moll Vell	RÚSTIC		08	329		B
AC174/B	Son Pujol Nou	RÚSTIC		02	088		B
AC175/B	Son Roig	RÚSTIC		09	344		B
AC176/B	Son Seguí	RÚSTIC		09	402		B
AR01/A	Església de Sant Pere i Sant Pau d'Algaida	URBÀ	C/ De la Església				A BIC
AR02/A	Església de Sant Cosme i Sant Damià (Pina)	URBÀ	Plaça Major				A
AR03/A	Església de les Monjes	URBÀ	C/ Germans Fundadors, 1				A BIC
AR04/A	Església de la Immaculada i el beat Ramon Lull de Randa	URBÀ	C/ De l'Església				A
AR05/A	Santuari de Cura	RÚSTIC	Cura	25	141 - 126 - 331		A BIC
AR06/A	Ermida de San Honorat	RÚSTIC	Sant Honorat	25	255		A
AR07/A	Església de la Pau de Castellitx	RÚSTIC	Castellitx	27	011		A BIC
BA01/A	Torrent i plantaners de Castellitx	RÚSTIC		27	001		A
BA02/B	Conjunt urbà Llogaret de Ses Parres	RÚSTIC	C/ De ses Parres	25	333 - 113 - 114 - 116 - 117 - 118 -		B

BA03/C	Conjunt urbà C/ de Sant Joan	URBÀ	C/ De Sant Joan, 1-7			C
BA04/C	Conjunt urbà C/ del Rei	URBÀ	C/ Del Rei, 8-14			C
BA05/C	Conjunt urbà C/ De l'Església	URBÀ	C/ De l'Església, 7-9			C
BA06/C	Conjunt urbà C/Campet	URBÀ	C/ Des Campet, 43.45,47			C
BA07/C	Conjunt urbà C/ Del Laberint	URBÀ	C/ Del Laberint, 2, 3, 6, 7, 12, 13, 14, 16, 18 i 24			C
BA08/C	Conjunt urbà C/ Des Colomer	URBÀ	C/ Des Colomer, 2-4			C
BA09/C	Conjunt urbà C/ De l'Amargura	URBÀ	C/ De l'Amargura, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25 i 27.			C
BA10/C	Conjunt urbà C/ De la Ribera	URBÀ	C/ De La Ribera, 14-20			C
BA11/C	Conjunt urbà C/ Tanqueta	URBÀ	C/ Tanqueta, 23-27			C
BA12/C	Conjunt urbà C/ Tanqueta	URBÀ	C/ Tanqueta, 48-68			C
BA13/C	Conjunt urbà C/ Tanqueta	URBÀ	C/ Tanqueta, 91-115			C
BA14/C	Conjunt urbà C/ De la Roca	URBÀ	C/ De la Roca, 10-14			C
BA15/C	Conjunt urbà C/ De la Roca	URBÀ	C/ De la Roca, 41-43			C
BA16/C	Conjunt urbà C/ De sa Quarterada	URBÀ	C/ De sa Quartera, 2-10			C
BA17/B	Conjunt urbà il·leta de Son Ribes	URBÀ	C/ De sa Font-Església-Gr. Fundadors			B
BA18/A	Sa Mata Escrita	RÚSTIC		14	206	A
BA19/C	Conjunt urbà C/De l'Església	URBÀ	C/ De l'Església			C
BA20/C	Conjunt urbà C/ De Sa Font	URBÀ	C/ De sa Font			C
BA21/C	Conjunt urbà C/ Des Puig	RÚSTIC	C/ Des Puig	25	9000	C
BA22/B	Vall de Punxuat	RÚSTIC				B
BA23/B	Marges de Ses Costes	RÚSTIC				B
BA24/B	Marges de S'Alzineret	RÚSTIC				B
BA25/B	Parats de Marina Vella	RÚSTIC				B
BA26/C	Cra. Vella de Llucmajor	RÚSTIC				C
BA27/C	Antiga línia de tren	RÚSTIC				C
BA28/C	Mur Crta. Montuiri	URBÀ	Cta. Montuiri	25	127	C
BA29/C	Mur Camí de Punxuat	RÚSTIC				C
BC01/A	Camí del camí de Ses Moles al camí de son Campà	RÚSTIC				A
BC02/A	Camí de son Perot/ Camí de les Costes/Es Pont Nou	RÚSTIC				A
BC03/A	Camí d'Albenya al Santuari de Cura	RÚSTIC				A
BC04/A	Camí de la Cova del Beat Ramon Llull	RÚSTIC				A
BC05/A	Camí de sa Mata	RÚSTIC				A
BC06/A	Camí a Sant Honorat/drecera a Sant Honorat	RÚSTIC				A
BC07/A	Camí vell de Randa al Santuari de Cura/camí Vell de Gràcia	RÚSTIC				A
BC08/A	Camí des Saig	RÚSTIC				A
BC09/A	Camí de sa Font des Puig Moltó	RÚSTIC				A
BC10/A	Camí de Son Barrera al Pou Celat	RÚSTIC				A
BC11/A	Camí de ca n'Orell.	RÚSTIC				A
BC12/A	Camí de ses Pedreres, a Randa	RÚSTIC				A
BC13/A	Camí Vell de sa Mata Vella	RÚSTIC				A
BC14/A	Camí de sa Mata Nova	RÚSTIC				A
BC15/A	Camí de la Pau/camí de son Sastre	RÚSTIC				A
BC16/A	Camí a son Campà d'en Tibo	RÚSTIC				A
BC17/A	Camí Vell de Randa a Montuiri/camí a la Font d'Albenya	RÚSTIC				A
BC18/A	Camí de la Mare de Déu de Lourdes de Pina	RÚSTIC				A
BC19/A	Camí de la Boal de son Ribes a la Casa Nova	RÚSTIC				A

BC20/A	Camí de son Coll a sa Mata Vella	RÚSTIC				A
BC21/A	Camí de Son Gustí	RÚSTIC				A
BE01/A	Aljub de Son Pujol	RÚSTIC		02	088	A
BE02/A	Aljub de l'Hort del Rector	URBÀ	C/ Des Cavallers, 56			A
BE03/A	Sistema hidràulic sa Coma de Son Gener	RÚSTIC		25	136	A
BE04/A	Sistema hidràulic de Son Munar	RÚSTIC		13	001	A
BE05/A	Font de Pina	URBÀ	C/ d'Inca s/n	22	429	A
BE06/A	Font de Punxuat	RÚSTIC		09	146	A
BE07/A	Sistema hidràulic d'Estacar-Son Veny	RÚSTIC		10	418 - 419	A
BE08/A	Font de Son Reus-Font de la Vila de Lluçmajor	RÚSTIC		10	377 - 417	A
BE09/A	Font de Son Sastre	RÚSTIC		11	029	A
BE10/A	Font des Puig Moltó	RÚSTIC		22	698	A
BE11/A	Pou del C/ De la Roca	URBÀ	C/ De la Roca, 58			A
BE12/A	Pou d'en Massot	URBÀ	C/ Tanqueta			A
BE13/A	Pou del C/ Des Campet	URBÀ	C/ Des Campet			A
BE14/A	Pou del C/ Des Colomer	URBÀ	C/ Des Colomer			A
BE15/A	Aljub d'En Carut	RÚSTIC		26	278	A
BE16/A	Sistema hidràulic Son Trobat	RÚSTIC		14	293	A
BE17/A	Font de sa Mata Vella	RÚSTIC		14	206	A
BE18/A	Barraques de trencadors de pedra	RÚSTIC				A
BE19/A	Forn de calç_III	RÚSTIC	Puig de Son Reus			A
BE20/A	Cova del Beat Ramon Lull	RÚSTIC	Puig de Randa	25	074	A
BE21/A	Pou del Molí d'en Boi	URBÀ	C/ Nou			A
BE22/A	Fita de terme_.S.E./A.	RÚSTIC		06	065	A
BE23/A	Fita de terme_.A./S.E.	RÚSTIC		02	9003	A
BE24/A	Fita de terme_.A./Ll.	RÚSTIC		25	9008	A
BE25/A	Forn de calç_I	RÚSTIC	Puig de Son Roig			A
BE26/A	Forn de calç_II	RÚSTIC	Puig de Son Roig			A
BE27/B	Sestadors bosc de Son Romaguera	RÚSTIC				B
BE28/A	Sitges i barraques Bosc de Son Romaguera	RÚSTIC				A
BE29/A	Era de Son Tià Gener	RÚSTIC				A
BE30/A	Era de Sa Mata Escrita	RÚSTIC				A
BE31/A	Era den Fosca	RÚSTIC				A
BE32/A	Sínia de l'Hort de cas Metge Jordi	RÚSTIC				A
BE33/A	Pou i mina de Sa Farinera Vella	RÚSTIC				A
BE34/A	Era de Son Coll	RÚSTIC				A
BI01/B	Pedreres des Coconar	RÚSTIC				B
EC01/B	Molí de Son Campà	RÚSTIC		22	367	B
EC02/A	Molinet de Castellitx	RÚSTIC		27	011	A
EC03/A	Molí de Son Gener	RÚSTIC		25	144	A
EC04/B	Molí d'en Porqués	RÚSTIC		08	514	A
EC05/B	Molí d'en Gasparino o d'en Fosca	URBÀ	C/ de sa Tanqueta, 30			B
EC06/B	Molí d'en Barrera o Petit d'en Gasparino	URBÀ	C/ De sa Tanqueta, 26			B
EC07/B	Molí de s'Aljub	URBÀ	C/ De sa Tanqueta, 20			B
EC08/B	Molí d'en Pau	URBÀ	C/ Ca'n Carrintar, 7			B
EC09/B	Molí d'es Mostatxet	URBÀ	C/ Quarterada, 25			B
EC10/B	Molí d'es Sant	URBÀ	C/ Quarterada, 1			B

EC11/B	Molí d'en Toni Xina	URBÀ	C/ De la Ribera, 39				B	
EC12/B	Molí de Sa Punta	URBÀ	C/ Campet, 63				B	
EC13/B	Molí d'en Roig	URBÀ	C/ Sol, 59				B	
EC14/B	Molí d'en Bosso	URBÀ	C/ Cabrit Bassa s/n				B	
EC15/B	Molí de n' Andreu	URBÀ	C/ Des Cavallers, 59				B	
EC16/B	Molí d'en Boi	URBÀ	C/ Nou, 45				B	
EC17/B	Molí d'en Nofre	URBÀ	C/ Des Colomer, 53				B	
EC18/B	Molí Nou	URBÀ	C/ Des Colomer, 63				B	
EC19/B	Molí d'en Falconer o d'en Mulet	RÚSTIC	Camí de Son Divertit	24	431		B	
EC20/B	Molí de l'amo Macià. Molí de Pina.	URBÀ	C/ Sant Plàcid, 3				B	
EC21/B	Molí Vell	URBÀ	C/ De l'Església s/n	25	154		B	
EC22/B	Molí de Can Xim	RÚSTIC	C/ De l'Església s/n	25	160		B	
EC23/B	Molí de Son Barrera	RÚSTIC		22	052		B	
EC24/B	Molí d'en Bou	RÚSTIC		21	108		B	
EC25/B	Molí d'es Rafal	RÚSTIC		22	151		B	
EC26/B	Molí de S'Atalaieta	RÚSTIC		23	322		B	
EC27/B	Molí de Son Canals	RÚSTIC		13	067		B	
EC28/B	Tafona de Son Veny	RÚSTIC		17	008		B	
EC29/B	Sa Farinera Vella	URBÀ		24	004		B	
EC30/A	Molí de Son Trobat	RÚSTIC		14	197		A	
EC31/B	Molí de l'Hort d'en Potecari	RÚSTIC		19	231		B	
EC32/B	Molí de l'Hort de cas Metge Jordi	RÚSTIC		10	195		B	
EC33/B	Molí aiguader	RÚSTIC		16	63		A	
EC34/A	Tafona de Son Reus	RÚSTIC		28	153		A	
EC35/B	Pont del Torrent del Forn de Calç	RÚSTIC		25	301-026		A	
EM01/A	Creu de Can Vicó o del Molí d'en Sant	URBÀ	C/ Quarterada				A	BIC
EM02/A	Creu d'en Massot o de la Ribera	URBÀ	C/ De la Ribera				A	BIC
EM03/A	Creu des Colomer	URBÀ	C/ Des Colomer				A	BIC
EM04/A	Creu de Pina	URBÀ	C/ Major				A	BIC
EM05/C	Creu del Mirador	RÚSTIC	C/ Sineu	23	9005		C	
EM06/A	Creu de Randa	URBÀ	C/ Font				A	BIC
EM07/A	Creu del Cementeri Vell o de Binicomprat	RÚSTIC		05	297		A	BIC
EM08/A	Creu des Traginers o d'en Gi o de s'Hostal d'en Gi	RÚSTIC	Camí de s'Estació	26	195 - 009		A	BIC
EM09/A	Creu de Xorigo o de sa Garriga	RÚSTIC		07	129		A	
EM10/A	Creu de Sant Honorat	RÚSTIC	Sant Honorat	25	255		A	BIC
EM11/A	Capitell de la creu de l'ermita	RÚSTIC		25	255		A	BIC
JA01/A	Es Pletó / Ses Veles Velles - Jaciment 3/02	RÚSTIC		25	315		A	BIC
JA02/A	Son Sastre Vell - Jaciment 3/03	RÚSTIC		11	351		A	
JA03/A	Son Tià Gener - Jaciment 3/04	RÚSTIC		25	258		A	
JA04/A	Jaciment 3/05	RÚSTIC		24	341		A	
JA05/A	Treurer (Ses Cases) - Jaciment 3/06	RÚSTIC		24	316		A	
JA06/A	Sa Beurada - Jaciment 3/10	RÚSTIC		27	009		A	
JA07/A	Castellitx/Ermita de la Pau- Jaciment 3/11	RÚSTIC		27	002		A	
JA08/A	Castellitx Nou-Jaciment 3/12	RÚSTIC		27	002		A	BIC
JA09/A	Ses Tanquetes - Jaciment 3/14	RÚSTIC		27	009		A	
JA10/A	Castellitx-Jaciment 3/16	RÚSTIC		27	002		A	
JA11/A	Castellitx-Jaciment 3/17	RÚSTIC		19	380		A	

JA12/A	Son Coll Vell-Jaciment 3/18	RÚSTIC		19	382	A	
JA13/A	Can Canals - Jaciment 3/20	RÚSTIC		14	036	A	
JA14/A	Can Riera - Jaciment 3/21	RÚSTIC		19	321 - 322	A	
JA15/A	Can Riera - Jaciment 3/22	RÚSTIC		19	323	A	
JA16/A	Na Gonelleta - Jaciment 3/27	RÚSTIC		24	110	A	
JA17/A	Son Cortana - Jaciment 3/29	RÚSTIC		19	220	A	
JA18/A	Ses Tanquetes de Can Verd-Jaciment 3/30	RÚSTIC		22	566	A	BIC
JA19/A	Ses Moles-Jaciment 3/32	RÚSTIC		22	427	A	BIC
JA20/A	Es Corralàs de Son Bou-Jaciment 3/33	RÚSTIC		21	247	A	BIC
JA21/A	Sa Tanca des Xots-Jaciment 3/34	RÚSTIC		22	292	A	
JA22/A	Cova de Ses Cases Noves-Jaciment 3/24	RÚSTIC		26	097	A	BIC
JA23/A	Ses Cases de Son Mesquida Nou-Jaciment 3/37	RÚSTIC		28	003	A	BIC
JA24/A	Son Maig-Jaciment 3/38	RÚSTIC		18	024	A	
JA25/A	Ses Tanques den Gi-Jaciment 3/41	RÚSTIC		18	084	A	
JA26/A	Es Rafalet - Jaciment 3/45	RÚSTIC		03	001	A	
JA27/A	Es Velar de Sa Torre Vell - Jaciment 3/48	RÚSTIC		23	560 - 447	A	BIC
JA28/A	Can Calina - Jaciment 3/49	RÚSTIC		23	433	A	
JA29/A	So n'Agustí-Jaciment 3/51	RÚSTIC		13	228	A	
JA30/A	Punxuat-Jaciment 3/52	RÚSTIC		13	002	A	BIC
JA31/A	Son Reus - Jaciment 3/55	RÚSTIC		10	419	A	
JA32/A	Puig de Randa-Jaciment 3/57	NO LOC	No localitzat			A	
JA33/A	Son Miquelet-Jaciment 3/59	RÚSTIC	No localitzat segons Carta Arqueològica. Localitzat amb treball de camp.	22	717	A	BIC
JA34/A	Son Pere Bou-Jaciment 3/60	NO LOC	No localitzat			A	BIC
JA35/A	Puig de s'Escolà-Jaciment 3/61	NO LOC	No localitzat			A	BIC
JA36/A	Tanca de ses Oliveres-Jaciment 3/62	NO LOC	No localitzat			A	BIC
JA37/A	Talaiot de Son Coll Nou-Jaciment 3/19	RÚSTIC		19	372	A	BIC
JA38/A	Talaiot de Sa Casa Nova de Son Ribas-Jaciment 3/36	RÚSTIC		22	745	A	BIC
JA39/A	Talaiot de Ca'n Felet-Jaciment 3/44	RÚSTIC		17	062	A	BIC
JA40/A	Sa Serra-Punxuat	RÚSTIC		13	004 - 301 -302 - 005 - 006 - 007 - 293 - 179	A	
JA41/A	Darrere els galliners de Son Ribes	RÚSTIC		21		A	
JA42/A	Cova de Can Mulet-Jaciment 3/25	RÚSTIC		26	085	A	
JA43/A	Cova de Son Geant-Jaciment 3/26	RÚSTIC		24	049	A	BIC
JA44/A	Cova des Pont de Cabrera-Jaciment 3/28	RÚSTIC		26	116	A	BIC
JA45/A	Cova des Negret-Jaciment 3/30	RÚSTIC		22	455	A	BIC
JA46/A	Cova des Pa-Jaciment 3/30	RÚSTIC		22	455	A	BIC
JA47/A	Cova de Can Tano-Jaciment 3/31	RÚSTIC	C/ Sant Damià 14	21	253	A	
JA48/A	Cova des Puig de s'Hort-Jaciment 3/35	RÚSTIC		22	292	A	
JA49/A	Cova de Son Maig-Jaciment 3/39	RÚSTIC		08	445 - 555 - 234	A	BIC
JA50/A	Cova de Son Llubinet-Jaciment 3/40	RÚSTIC		08	399	A	BIC
JA51/A	Cova de Son Llubinet-Jaciment 3/42	RÚSTIC		08	417	A	
JA52/A	Cova de Sa Reconada-Jaciment 3/43	RÚSTIC		02	085	A	
JA53/A	Cova de La Miranda-Jaciment 3/46	RÚSTIC		17	152	A	
JA54/A	Cova de La Miranda-Jaciment 3/47	RÚSTIC		10	419	A	
JA55/A	Sa Cova-Jaciment 3/50	RÚSTIC		15	149	A	
JA56/A	Cova de Punxuat-Jaciment 3/53	RÚSTIC		13	002	A	

JA57/A	Cova fresca-Jaciment 3/56	NO LOC	No localitzada			A	BIC
JA58/A	Cova de Son Mesquida Nou-Jaciment 3/58	RÚSTIC		22	429	A	BIC
JA59/A	Cova de Can Fosca-Jaciment 3/23	RÚSTIC		24	056	A	
JA60/A	Font de Randa-Jaciment 3/01	RÚSTIC	C/ De la Font			A	
JA61/A	Ajub de Punxuat-Jaciment 3/53	RÚSTIC		13	002	A	
JA62/A	Sistema hidràulic Hort de Son Reus-Jaciment 3/54	RÚSTIC		10	417	A	
JA63/A	Sistema hidràulic Font d' Albenya-Jaciment 3/02	RÚSTIC		25	001	A	BIC
JA64/A	Font de Treurer o Tresorer-Jaciment 3/07	RÚSTIC		24	316	A	
JA65/A	Sistema hidràulic Castellitx de Barra d'Or-Jaciment 3/08	RÚSTIC		27	001	A	
JA66/A	Sistema hidràulic Castellitx de La Pau-Jaciment 3/13	RÚSTIC		27	002	A	
JA67/A	Molí de Castellitx-Des Serral-Jaciment 3/15	RÚSTIC		27	005-004	A	
JA68/A	Cova de Randa	URBÀ				A	
JA69/A	Navetes de Binicomprat	RÚSTIC		024	417 (c)	A	

ANNEX II. BIBLIOGRAFIA I FONTS

AMORÓS, L.: "Els bronzes de la cultura dels talaiots en el museu regional d'Artà" BSAL XXIII. 1931. pàg. 421.

BARCELÓ, M.; CARBONERO, M.A.; MARTÍ, R.; ROSSELLÓ-BORDOY, G. "Les aigües cercades (Els qanat(s) de l'illa de Mallorca). IEB, Palma, 1986.

BIBILONI TROBAT, G ; PORCEL GOMILA, G; "Possibles esteles medievals a Castellitx (Algaida, Mallorca). BSAL (1988) pàg. 331-336.

BIBILONI TROBAT, G. "Informacions referides als molins d'aigua de Pina" Es Saig núm. 142. Octubre del 1992.

BIBILONI TROBAT, G., "Algaida: del pretalaiòtic a l'edat mitjana", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 22-29.

BIBILONI TROBAT, G., "La pèrdua del patrimoni arqueològic i moble al terme d'Algaida", III Congrés el Nostre Patrimoni Cultural: el Patrimoni Tudat (1836-1994), Societat Arqueològica Lul·liana, Palma, 1995. Pàg. 297-301.

BIBILONI TROBAT, G; Llibre d'Inquisicions de la Cúria Reial de la Parròquia de Castellitx (1379-1388). Ajuntament d'Algaida, Consell Insular de Mallorca. Algaida 1997.

BIBILONI TROBAT, G., CAPELLÀ GALMÉS, M.A., MULET CERDÀ, J. "Inventari del Patrimoni Menor al Terme d'Algaida. Estat de la qüestió" V Congrés de Patrimoni. El nostre patrimoni cultural. El patrimoni menor. SAL. Palma 1999. Pàg. 251-262.

BIBILONI, G. "El control dels recursos aquífers de la Font de Pina. El plet de 1349 amb els pobladors del Rafalet" a Es Saig. Núm. 159. Març 1994.

BIBILONI, G., "El Patrimoni Talaiòtic en el terme d'Algaida", Es Saig, núm.131. Novembre de 1991.

BIBILONI, G; CAPELLÀ, M.A.; FULLANA, P.; MULET, A.; MULET, P. : Guia dels pobles de Mallorca: Algaida. Hora Nova S.A. Mallorca 1999

BIBILONI, G; SASTRE, M; I SERVERA, B. "Sa Font de Pina, un gran legado árabe de ingenieria hidràulica" a Brisas. Magazine de Última Hora y Baleares. Núm. 405. 22, gener de 1995.

BRUNET, P. "El ferrocarril en Mallorca. Pasado. Presente y propuestas de futuro". Alicante, 1998.

CAPELLÀ, M.A., "Randa: algunes anotacions sobre la seva història", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 7-13.

Catàleg de les Creus de Terme de les Illes Balears. Conselleria de Cultura. Govern Balear. 1990.

Catàleg dels Molins de Vent Fariners. Pla de Mallorca. Consell de Mallorca. Departament de Medi Ambient. 2007.

FERNANDEZ MIRANDA, B: "Secuencia cultural de la prehistoria de Mallorca" B.P.H. Vol XV. Madrid 1978.

Font Obrador, B; Mascaró Passarius, J., Tipologia de los monumentos megalíticos de Mallorc,. Palma 1962. Colecció Talaiot, 3.

- FORTEZA, V et alter, "Catàleg de camins del terme d'Algaida: la xarxa viària als segle XIX", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 214-224.
- FULLANA PIZÀ, C. "Projecte de catàleg d'arquitectura de la vila d'Algaida, 1800-1936", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 236-246.
- FULLANA PIZÀ, C. i FULLANA PUIGSERVER, P., "Evolució urbana i infraestructures socials a Algaida (1800-1860)", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 225-235.
- FULLANA, P. "Prehistòria d'Algaida" a Es Saig. Núm. 19, Juliol del 1982.
- FULLANA, P., "Algaida durant l'època contemporània (1800-1999). Dos segles de convulsió i de canvi", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 39-60.
- GARCIA PASTOR, Rutes Amagades de Mallorca, 1968.
- GASPAR MUNAR, M. SS. CC., Petita història de Randa, Lluçmajor, 1972.
- GUASP GELABERT, B. "Para servir a la Historia de Castelltix" BSAL XXXIII, 1968-1972, pàg. 371.
- GUASP, B., Castelltix, Lluçmajor 1975.
- LLABRÉS, P.J., La iconografia de l'església de Pina (Mallorca), Palma, 2006.
- LLOFRIU, Caminant per Mallorca, 1992.
- LLULL, A. & TUGORES, F., *Els catàlegs municipals. La protecció del patrimoni immoble de Mallorca, Seminaris de la Societat Arqueològica Lul·liana*, Societat Arqueològica Lul·liana, Govern de les Illes Balears, Palma, 2013.
- MASCARÓ PASSARIUS, J., "Talaiots con más de un portal de ingreso", BSAL, 31 (1958-59).
- MULET CERDÀ, P., "Algaida. Segles XVI-XVIII", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 30-38.
- MULET, P., "Prehistòria i Protohistòria d'Algaida", Suplement OCB núm. 28. Algaida 1980.
- MUNAR, G: La muntanya dels tres santuari,. Edicions L'Àngel Pastor, Lluçmajor 1973.
- PALOL, P. "Bronces hispanovisigóticos de origen mediterráneo. I. Jarritos i patenas litúrgicos" Instituto de prehistoria mediterranea. CSIC. Baarcelona 1950.
- ROSSELLÓ BORDOY, G. "Los siglos oscuros de Mallorca" Mayurqa X. Palma 1973.
- ROSSELLÓ BORDOY, G: La cultura Talaiòtica en Mallorca. Ed. Cort. Palma 1979.
- SASTRE DE SA TORRETA, A. "Randa i les seves possessions". *Quaderns d'història d'Algaida*. La Mata Escrita. Algaida 1983.
- SASTRE PALLICER, A., *Sant Honorat*. A la Gran Enciclopèdia de Mallorca. Vol. 15. Ed. Promoedicions SL. Palma, 1991.
- SASTRE PUJOL, M., Possessions d'Algaida. Ajuntament d'Algaida i Consell de Mallorca 2000.
- SASTRE PUJOL, M., "Molins aiguaders i espais irrigats d'Algaida: Hort de son Gener, Font de randa i aqüífer subterrani" a Es Saig núm. 235-236. Juliol /Agost de 2000.

- SASTRE PUJOL, M. Bibiloni Trobat, G., "Els molins fariners d'Algaida: Molins desapareguts 2na part" Es Saig núm. 150. Juny de 1993.
- SASTRE PUJOL, M. BIBILONI TROBAT, G., "Els molins fariners d'Algaida: molí de son Campà" a Es Saig núm. 148. Abril 1993.
- SASTRE PUJOL, M., " Els Molins Fariners d'Algaida: Es Molí de sa Punta". Es Saig núm. 127-128. Juliol-Agost 1991.
- SASTRE PUJOL, M., " Els Molins fariners d'Algaida: Molí d'en Roig" Es Saig núm. 132. Desembre 1991.
- SASTRE PUJOL, M., " Els Molins fariners d'Algaida: Molí d'en Xina" Es Saig núm. 144. Desembre de 1992.
- SASTRE PUJOL, M., " Els Molins fariners d'Algaida: Molí d'en Mostatxet" Es Saig núm. 131. Novembre de 1991.
- SASTRE PUJOL, M., " Els Molins fariners d'Algaida: Molí d'es Sant" Es Saig núm. 143. Novembre 1992.
- SASTRE PUJOL, M., "Molins fariners d'Algaida: Molí de s'Aljub o d'en Calina". Es Saig. Núm. 125. Maig de 1991.
- SERVERA, B., "Pina. Les nostres cases. Toponímia urbana i rural". *Plagues d'Història i Cultura. Pina II*. Ajuntament d'Algaida, 1999.
- SERVERA, B., "Pina", Algaida. Cinquenes jornades d'estudis locals, Mancomunitat Pla de Mallorca, Lluçmajor, 2003. Pàg. 14-21.
- VALERO, G., Camins i Paisatges. Itineraris culturals per l'Illa de Mallorca, 1993.
- VENY C., " Aportaciones a la Romanización de Mallorca según las fuentes epigráficas" Historia de Mallorca de J. Mascaró Passarius. Palma 1970.
- VENY, C., "Corpus de las inscripciones balearicas hasta la dominación árabe" CSIC Delegación de Roma. 1965.
- VIBOT, T., Les possessions de Mallorca (I). Pollença, 2006.
- VIBOT, T., Les possessions de Mallorca (II). Pollença, 2007.